

«Исламны мен тапгъанманмы яда Ислам мени тапгъанмы?»

КАНАДАЛЫ КУРТНУ ОЛ ИСЛАМ ДИННИ НЕЧИК КЪАБУЛ ЭТГЕНИНИ ГЪАКЪЫНДАГЪЫ ГЫСЛИ ХАБАРЫ

Мени бусурман болмакълыгъым – шо гъайранлыкъ... Темиркъазыкъ Америкада яшап, Ислам динге ва бусурманлагъа тиеген масъалаларда мен бютюнлей авам эдим. Мен оьзюмню къаравларымны адамлар гъар гюн къарайгъан телевизоргъа – яшике къарап, оьзюне, «Янгылыкълар» деп айтылагъан хас берилиш тюз маълуматлар бере деп инанып, къура эдим.

Тамаша буса да, бизин ихтиярыбызда юзлер булан китапханалар бар, тек биз оланы янгыз, суюсе курслу ишлени язывгъа болсун яда имтагъанлагъа гъазирлик гёрюв болсун, белгили муратлар учун пайдаландырабыз. Биз оьзюбюзню уьстюбюзде аз ишлейбиз, тюзю, гъакъыкъатда даим оьзюбюз оьзюбюзню камиллешдирме герекбиз!

Гъали, мен бусурман болгъанда, мюкюр болма герекмен, Темиркъазыкъ Американы кёп ягъыны халкъы Ислам динге бакъгъан якъда бек авам. Шо бютюнлей бизин айыбыбыз тюзюл. Биз къургъан жамият, адамны соруп алып, ону даимлик пайдаланывчугъа айландыра; шо жамият адамны акъча харжлама борчлу эте яда ону не буса да бир идея булан сатып ала (мисал учун, американ муратгъа етме къаст этив).

Биз, Темиркъазыкъ Американы халкъы, оьте артыкъ кёп ашайбыз, оьте артыкъ кёп сёйлейбиз, ва савлай алгъанда пачалар йимик яшайбыз, шо бир вакътини ичинде, планетни къалгъан пайы бизин гёрюп болмай деп, кант да этебиз... Тек шо бютюнлей башгъа хабар. Мен буса бусурман нечик болгъанымны гъакъында хабарлама сюемен.

Аламны Яратгъаны болма герек!
Мен ойлашагъан кюйде, бары да зат тогъуз ай алда башланды. Аламны Яратгъаны болма герек деген далилни мен гери урма болмай эдим. Айланагъа бир къарама тюше – дегерек арада гёзел кёк, ажай-

ып анив юлдузлар, елни илиякълы эшивю ва кёп санавда гъайран аламатлар. Шоланы барысын да биз болма герекли затлар йимик къабул этебиз. Биз гёребиз, тек бир-бирде шу Алам нечик камилли экенни, ажайып яратылгъаны ва гъаракаты булан нечик сакъланагъанны англама болмайбыз. Булай алгъанда адам оьзю де гъайранлыкъ! Мен шо гъакъда токъта-

суз айтма болур эдим. Иш булан болду, авамлыкъны гъалына чыдамлыкъым етишмей мен Тенгирни гъакъындагъы китапланы охума башладым. Хачпересликден ва ягъудиликден башладым. Бу динлерде мен бир тюрлю къужурлу аспектлени белгиледим, оланы башгъа якълары буса менде шекликлер тувдурду.

» 3

Номерде:

Сен гъали де атеизм учун-мусан?

Сен ким булан янаша турма сюесен?

Экинчи къатынланы гюнагъаламагъыз!

Имам аш-Шафиини мазгъабына гёре суннет гъаракатлар булан намаз жувунув

Намаз жувунувну шартлары

1. Намаз жувунмакъ учун ярайгъан таза табиин сув болмакъ.
2. Сув жувулагъан бары да санлардан агъызма герек.
3. Къаркъараны жувулагъан санларына нас затлар, олай да таза сувну тусюн, татывун, ийисин алышдырма болагъан маддалар болма ярамай.
4. Къаркъараны жувулагъан санларында не буса да бир изолятор (мисал учун, лак, клей, сыр ва ш.б.) болма ярай.

Суннет гъаракатлар булан намаз жувунув

- Каабагъа багъып олтурмакъ.
- Къумандагъы сув булан намаз жувунагъанда, къуман-

ны сол янгъа салабыз, аякъларыбызны жувагъанда, онг янгъа салабыз.
– Бир литрден артыкъ болмайгъан сувну харжламакъ.
– Тирсеклеге ерли къолланы уьч керен жувмакъ.
1-нчи керен – «Исти'аса», «Басмала»
«Аузубиллягъи мина-шшайтани-рражим»
(Мен бу дюньяда ва бириси дюньяда янгыз муьминлеге Рагъмулу Аллагъны аты булан башлайман).
Ва негетни: «Мен Къудратны Еси Аллагъ учун намаз жувунувну суннетлерин кютме негет этемен».
«Бисмиллягъи ррахимани ррахим»
«Мен негет этдим Аллагъ учун намаз жувунувну суннетлерин кютмеге» деп негет этебиз.
2-нчи керен – «Шагъадань» шу къайдада.

«Ашгъаду алла илягъа иллаллагъу вахдагъу ля шарика лягъу, ва ашгъаду анна Мугъаммадан 'абдугъу ва расюлугъу»
3-нчо керен – дуа:
«Алхламдулиллагъи-лязи джа'алияль маа тагъура алхламдулиллагъи 'алияль ислями ва ниъматигъи».
– Сивакны тишлерибизге уьч керен ишыйбыз. Олай да бир керен тилибизге ва бир керен танглавубузгъа ишып:
«Аллагъумма баййиз бигъи аснани ва шудда бигъи лясати ва сабит бигъи лягъати ва барикли фигъи я архлами ррахимин».
– Авзубузну ва бурнубузну уьч керен чайбыз (онг къолубуз булан авзубузгъа ва бурнубузгъа сув алабыз, » 6

Давдан къачгъан сириялыланы санаву 4 миллионгъа етишмеге бола

Давдан къачып, айлана якъдагы пачалыкъларда ерлешген сириялыланы санаву йылны ахырына 4 миллион адамгъа етишмеге бола, шо буса гъалиги санавдан эки керенге кѣп. Сирияны озюнде буса яшайгъан еринден гѣчгенлени санаву 6 миллионгъа етишген ва уълкедеги ватандашланы яртысы оълмей сав къалмакъ учун гуманитар кѣмекге гъажатлы.

Шо гъакъда яшайгъан еринден гѣчгенлени ишлерин юрютеген ООН-ну къуллукъчусу Антониу Гутерреш билдирген болгъан. Европада оьтгерилген бу халкъара жамиятны жыйынында ол чыгыш сѣйлеген болгъан ва Сирияда болуп турагъан гъалны гъакъында айтгъан.

ООН-ну къуллукъчусу маълумат берген кюйде, пачалыкъдан 2,5 миллион адам яшайгъан еринден

гѣчген, къачып гетген. Оланы кѣплери Ливанны, Тюркияны, Иорданияны, Иракъны ва Мисрини топуракъларында сыйынгъан ва оланы экономика-сына ажайып авур юк болуп токътагъан. Мисал гъисапда, Гутерреш 4 миллион халкъы булангъы Ливандагы гъалны суратлагъан, онда гъалиге 1 миллион сириялылар яшай. «Гѣчюп гелгенлени сакъламакъ учун йылда Тюркия 2,5 миллиард, Иордания 1,7 миллиард доллар харжлай», – дей Гутерреш. Шо гъакъда Гутерреш ОБСЕ къурумгъа гиреген пачалыкълагъа Сириягъа ва айлана регионгъа да уллу-уллу кѣмек этмеге чакъыргъан. Ондан къайры, Гутерреш Сирияны айланасындагы Арап уълке-лени къурумуна оз дазуларын бегетмесин, озлер де къачып гелегенлени атив къаршыласын, деп чакъырыв этген.

Бусурман алимлер Марсгъа къайтмас сапарны гери ургъан

Mars One деген халкъара къурум ажайып сапар этмеге хыял эте. Демек, Къызыл планетагъа бармагъа сюегенлер онда бармагъа болажакъ ва яшавлукъ шартлар къуруп, къалма да къалажакъ. Амма дин алимлер бу гъаракатда бусурманлагъа ортакъчылыкъ этмеге гери ургъан.

«Бир якъгъа багыш къайтмас сапар адамны савлугъу, гъатта яшаву учун да уллу къоркъунчлукъ гелтирмеге бола ва бирт де Ислам дин булан къабул этилмес», – деп айтыла Ислам динге къарайгъан ОАЭ-ни Оьр комитетинде.

Шо гъакъдагы фатва (дин къарар) Mars One деген компания Марс планетагъа гѣчмекни гѣз алгъа тутгъанда чыкыгъан болгъан. Ислам ълбашчылар англатгъан кюйде, Къызыл планетада яшамагъа къарамакъ оз озюн оьлтюрмекте тенг болур, шолайлыкъ буса Ислам дин булан гери урула ва уголовный жинаятчылыкъ санала. Къуръанны булай

бир аяты бар (маънасы): «...озь озюгюзню оьлтюрмегиз» («Бакъара» сура, 195-нчи аят). Гетген йылны апрель айында нидерландиялы Mars One деген компания теле шоу учун Марс планетагъа йибермеге деп адамлар сайламагъа башлагъан болгъан. 2013-нчю йылны 31-нчи августунда арзалар беривню заманы бите. Натихада 200 мингден къолай адам астронавт болмагъа сюегенин билдире. Бу йыл космосгъа хас суратланы биринчи партиясы йиберилежек деп гѣз алгъа тутулгъан. 2018-нчи йыл Марсгъа ахтарывчу вездеходну етишдирмеге гѣз алгъа алынгъан, шо да адамлагъа сыйынмагъа лап онгайлы ерни сайламагъа герек болажакъ. 2021-нчи йыл Марсгъа яшавлукъ учун эки гиччи бина етишдирилмеге герек болажакъ: бирисинде адамлар яшайгъан, башгъасында энергия болдурагъан алатлар булан, олай да экинчи машин де етишдирилежек. 2033-нчю йылгъа буса, онда яшайгъанланы санаву 20 адам болажакъ.

Татарстанда лап яхшы имамны сайлажакъ

Татарстанны муфтиси Камил Самигуллин билдирген кюйде, республикада биринчилей болуп «Йылны имамы» деген конкурс оьтгерилежек. Гъар район бир кандидатны гѣрсетежек ва сонг йылны узагъында смс булан тавуш берив оьтгерилежек. Натихада, кимге кѣп тавуш берилген буса, биринчи ерге чыгъажакъ ва тегин кюйде гъаж къылажакъ. «Ярыш гъислер оз уьстюнде ишлемеге гъаракат бере», – деп К.Самигуллин англатыв бере бу ишни гъакъында баянлыкъ берегенде. Татарстанны бусурманларыны ругъани идарасында билдирген кюйде, республикада 1523 межитде 1373 имам ишин юрюте. 2014-нчю йылда лап яхшы имам деген булай конкурс Башкъыртстанда да оьтгерилежек. Респу-

бликада лап яхшы имамны мутъасибатны (бусурманланы ерли къуруму) ортакъчылары сайлажакъ. Имамны ишине къыймат бермек учун олар межитлени гъалын суратлайгъан кагъызланы тергежек, имамны билимине багъа бережек (дин ва озге илмулардан), ону къылыгына гѣз къаратажакъ, намазгъа гелегенлени де, ерли администрацияны вакиллерини пикросуна тынглажакъ, межитни тыш гѣрюнюшо гъисапгъа алынажакъ ва шолай озге янлагъа агъамият берилежек. Натихада сентябрь айны ахыры болгъунча лап яхшы уьч имамны аты Башкъыртстанны бусурманларыны ругъани идарасына гѣрсетежек ва ахыр сайлавлар декабрь битежек. Яхшы иш гѣрсетген имамлагъа идараны атындан грамоталар ва савгъатлар берилежек.

Сауд гъакимият Пайхаммар * тувгъан ердеги бинаны бузмагъа сюе

Маккада Мугъаммат Пайхаммар * тувгъан ердеги бинаны бузуп, о ерде гъалиги уллу къабатлы уьй этилмеге герек деген планлар гѣз алгъа тутулгъан, деп билдириле.

Гъалиги заманда Сауд Арабстанны гъакимияты мунда уллу къурулуш ишлер этмеге башлагъан. Амма ерли ълбашчылар тарихи агъвалатланы ва эсделиклени сансымайгъаны хылы бусурманланы гъалеклендирди.

The Independent деген газет язагъан кюйде, эгер

Сауд Арабстанны гъукуматы гѣз алгъа тутулгъан планны яшавгъа чыгъартса, Пайхаммар * тувгъан ердеги гиччирек китапхана бузулуп тайдырылажакъ.

Гетген йыл пача агълю тарихи бу агъвалатны бузмакъны гери ургъан болгъан. Амма шагъарны бу янында ишлер юрютеген Saudi Binladin Group деген къурулуш компания эсгерилген китапхананы бузуп тайдырмакъны яны ва бош болгъан ерде президент учун янгы уьй этмеге сюегенин билдире.

Учредитель

Благотворительный фонд «Путь». Газета печатается по согласованию и одобрению Духовного управления мусульман Дагестана

Редакционный совет

Председатель редакционного совета муфтий РД Ахмад-хаджи АБДУЛАЕВ Асхабали МУРЗАЕВ

Главный редактор Заурбек (Абдулла) ЯИКБАЕВ

Редактор

Абдул-Азиз МИЧИГИШЕВ

Дизайн, вёрстка

Мухаммад МУСАЕВ Иса ОМАРОВ

Менеджер

Мухаммад ХИРИЯСУЛАЕВ Абдусабир АХМЕДОВ

Газета зарегистрирована Федеральной службой по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций.

Свидетельство о регистрации ПИ № ФС 77-42079 от 24 сентября 2010 г.

Индекс 51325

При перепечатке ссылка обязательна.

Набрано и сверстано на компьютерной базе газеты «Ас-Салам». Отпечатано в ООО «Дом печати» по адресу: пр-т Акушинского, 20.

Заказ № _____ Сдано в печать 03 марта 2014 г. в 18:00

Тираж 2.500 экз.

Адрес редакции

367015, РД, г. Махачкала, ул. Аскерханова 13а.

Телефоны:

Редакция: (8722) 51-85-22. Подписка и доставка по г. Махачкале: 914-222. по Республике Дагестан: 8-988-699-28-24.

E-mail: assalamweb@gmail.com; www.assalam.ru

«Исламны мен тапгъанманмы яда Ислам мени тапгъанмы?»

1 « Ахырда да, гезик Ислам динге етишди. Башлап мени Ислам динни ахтармакъ деген ой онча озьоне тартмай эди. Телевидение пропагандагъа гере мен бу масъалада озьомню «билимли» гьисаплай эдим. Тек сонг адилли гьислеле гере мен Ислам динни ахтарма башлагъанда, алда гьатта мен эшитмеген затланы гьакъында эшитип, кеп затланы билип, гьайран болдум! Гьакъыкъатда Ислам дин бютюн инсаният учун белгиленгенни ва паракхатлыкны дини экенни билгенде ажайып болдум. Ислам динни гьакъында мен охугъан бары да затланы маънасы барны билдим, шо дин герти кюйде Аллагъа ювукъ болма имканлык бергенни англадым. Кеп охугъан сайын, мени бизин я ялгъан айтагъан, яда алданокъ тюз тююл кьаравланы герсетеген маълумат кьуралларыбызга бакъгъан якъда кеп жиргенивиум гелеген болду. Мен Ислам динни гьакъында кеп затны билме сюеген болдум.

Бусурманлар булан ёлугъув

Озокъда, мен кеп китаплар охудум, буса да шо азлык этегенни де англай эдим. Герти бусурманлар ёлукъма, ва гьакъыкъат яшавда олар булан лакъыр этме герек эди. Муна, шунда да мен леззетли кюйде ажайып болдум! Савлай оьмюрюмде мен бир де булай яхшы адамланы гермеген эдим.

Олар мени исси кьаршылады, чомартлык герсетди, англап янашды. Ёкъ, олар мени Ислам динни гючден кьабул этдирме кьарамады. Шону ерине олар башгъа адамлар йимик кьатнап, мени булан бирге масхара эте, шатланыв булан кюлей эди. Мен Ислам динни мекенли кюйде уйренмекни мурат этип тутгъаным саялы, башгъа бусурманланы гьакъында да билмек учун, межитге бардым. Шонда мен бир аз гьалек болдум, кьоркба болгъан бусам ярай. Буса да, мунда да биринчи ёлугъувумда йимик, сынавну башдан гечирдим. Ачыкъ этип айтгъанда, мен озьлер булан таныш болгъан бары да бусурмандар бек яхшы адамлар эди. Озокъда, бары да ерде де башгъалагъа ошамайгъанлар бар, яман адамлар кьайсы жамиятта да кьаршы бола. Гьасили, бары да ахтарывларым мени бир ойгъа, Ислам дин – герти ёл деген ойгъа гелтирип, ойлашма башладым.

Мен шекликлерден оьрчелген кюй

Сонг башмайымны таза-лав озьюн герсетди, ва мен гьар тюрюл затлагъа шекли янашагъан адамгъа (скептик) айландым. Мени шекликлер кьуршады. Балики, мен шо дин фанатиклени бириси боламандыр? Ахырда да, мен даим телевизордан рекламагъа кьарай эдим ва кьайтара гьеч маънасыз, биревге де гьажатсыз затлардан пайдаланывчу болуп токътадым.

Мен илмуда бары да соравлагъа жавап бар деп ойлаша эдим, нечик чи, биз янги мингйыллыкъда яшайбыз. Демек, озьомню ва озьомню яшав кьайдамны алышдырма негер тарыкъдыр, заманымны намазлагъа ва шологъа ошагъан затлагъа харжлама негер тарыкъдыр? Мен Ислам динни унутмакъ учун бары да затны этдим. Буса да, заман-заман мени башыма шо гьакъда ойлар геле эди. Шону устевюне де, Ислам динни гьакъындагъы китапланы охугъанда мен янги кьайдада ой кьурма, озьомню яшавума ва маданият тармакъгъа башгъа гезден кьарама башладым. Мени дюнья не кьадарда дазулангъанни ва гиччи экенни англадым. Мен кеп ойлашдым ва шулай ойгъа гелдим: савлай Алам хас кьайдалардан чыгъагъан системалагъа таби бола, шолой адам да озьоне Есибиз салгъан кьайдалагъа таби болма герек. Мен Ислам динни гьакъында ойлашмасны нечакъы кьастын этсем де, шондан гьасил болмайлы, о мени бары да ич кюрчюме ес болгъан эди. Ахырда да, мен гьакълыкны кьабул этдим. Мен магъа тас этме зат ёкъну англадым – некаядар, мен ес болажакъман. Бу дюнья эсде-пусда ёкъ ерден тувулунгъан деп ойлашмакъ кьангымалыкъ болур эди. Шо яман масхара йимик чалына деме ярай, тек биз, адамлар, кеп затланы озьлюгюнден бола деп кьабул этебиз.

Мен – бусурманман

Бу йыл, Рамазан айны башланывуну алдында, мен ерли межитде башгъа бусурманланы алдында шагъаданы (динге аминликни) сёзлерин айтдым. Мен озьомню бек тизив гьис эте эдим! Биринчи жуманы вакътисинде бары да зат бек тизив оьтдю: мен намаз кьыла ва ораза тута эдим. Буса да, сонг бир-бир затлар мен кьаравулламайгъан кюйде тююл эди. Мен бир нече янгиылышлар этдим ва Исламны яхшылыгъындан бирдагъы бир дарс алдым: бирев де камилли тююл, инсан шагъаданы айтгъандокъ, ёмакъда йимик, бары да зат шосагъат енгил болажакъ деп ойлашма тюшмей. Тергевден оьтме, гьар гюн яхшы болсун учун сынавагъа салынма герек. Иш Ислам дин мени яшавумну яхшы якъгъа багъып бургъанда, ва лап гьайран ери о мени адам гьисапта оьме уйретегенликде. Мени кьатыным айтагъан кюйде, мени низамым яхшылашгъан, мен гьар тюрюл затланы гьакъында ой кьураман, ва савлай алгъанда насипли болгъанман. Башгъа кьайсы адамда да йимик, мени яшавумда да яхшы ва яман гюнлер бар, тек Аллагъ мени булан деген гьислер мени яшавгъа тюшюнювюмню бютюнлей алышдыргъан. Ахырда да мен яшавда мурат тапгъанман ва озьомню бек тизив гьис этемен. Мен адамлагъа намуслу кюйде: динге элтеген ёл гьакъыкъатда сиз гьакъ герти затны

кьабул этме гьазир бусагъыз башлана. Шагъаданы сёзлерин айтгъынча алдын сиз динни уйренесиз, анализ этесиз ва сизде юзлер булангъы соравлар, шекликлер ва кьоркьувлар топлана. Сиз Кьудратны Есини пурманына ирия болма ва бютюн юрегигиз булан Ислам динни кьабул этме гьазир бусагъыз, сизин охутув башлана, ва сиз адам гьисапта оьсесиз. Мен айттып гетген кюйде, шо тынч иш тююл, ва сиз лайыкылы бусурман болгъунча хыйлы заман гетежек, тек Кьудратны Еси Аллагъны рагъмулугъу булан шо болажакъ. Бусурманлыкъгъа янги айланагъанлагъа мени насигъатым – алгъасамагъаз. Сизин де, Аллагъны да арагъызда бир зат бар. Ахтарыгъыз, озьюгюнювюм устьюгюзде ишлегиз, межитлерде дин кьардашлагъа кьулакъасыгъыз, Аллагъ сизин тюз ёлгъа салсын. Ахырда да, тамамлай туруп, айтма сюемен. Яшав бир заман да да тынч болмай, тек мен Кьудратны Еси Аллагъ барны ва Ол бизин барыбызгъа да яхшылыкъ ёрайгъанни билемен. Мени бусурман болмакълыгъымны кеп себеpleri бар. Тек мени оюма шулай зат геле: мен билмеймен, Исламны мен тапгъанманмы яда Ислам мени тапгъанмы – Аллагъ Озью суйгенни тюз ёл булан элте. Барыгъызгъа да паракхатлык болсун. Амин.

«Ассалам» газет учун ингилс тилден таржума этген Саида Ибрагъимова

Сен гьали де атеизм учунмусан?

Арапчадан таржума этгенде «Ислам» деген сёз «бойсыныв», «таби болув», «тынглаву болув» деген маъналары англата. Ислам толу кюйде Аллагъа бойсынывну ва тынглаву болувну кюрчюсюнде кьурулгъан – ону аты да шондан баш ала. Биз яшавлукъ этеген дюньяны кьурумлу хасияты барны гьар ким гере. Ону гьар гесеги (белюгю) белгили законлагъа таби бола. Бу уллу системада оланы гьарисине озь ери белгиленген, олар бек тизив ва тюз ишлей. Понеш, ай, юлдузлар, бары да кеклю затлар бир-бири булан байлаву. Оланы тербениши ва низамы белгиленген ёлдан гиччинев тайышыгъа да ёл бермей. Ер озьюне гечерагъачыны ва гюнню айланасындан, лап гиччи электрондан башлап, гючлю чалдырышлагъа ерли айлана буса, – алышыммагъан кюйде озьюню законларын сакълай, шо законлагъа гере алышына, тувулуна ва шо законлагъа гере оьле. Инсанлыкны доньясында да Яратгъаныбызны законлары толу кюйде герюне. Инсанны тувува, ону яшаву ва оьлюмю биология законлулагъа гере ёруклашдырыла. Кьаркьараны бары да санларыны кьурулушу – терини клеткаларындан башлап, юрегине ва башмайына ерли – Яратгъаныбызны

бары да шо законларына таби бола. Кьыстгартып айтгъанда, бизин дюнья – шо оьрден ёлбашчылыкъ этилеген Алам, шонда бары да зат алданокъ белгиленген законгъа гере юрюй. Шо гючлю, бары да затны кьуршайгъан закон Кьудратны Есини, Яратгъаныбызны ва Аламны Гьакимини закону гьисаплана. Неге тююл, яратылагъан кьайсы зат да Есибизни законуна таби бола, шолой болгъанда савлай Алам Исламгъа гере юрюй, нечик чи, Ислам Аллагъа бойсыныв Аламны гьакимине ва таби болув гьисаплана. Гьакъыкъатда бютюн Алам «бусурманлыкъ» болуп токътай, неге тююл, о Аллагъа, Ону законларына таби бола.

«Куфр» деген сёз нени англата?

Герти бусурмандан башгъа адам да бар. Гьадисде эсерилеген кюйде, ол бусурман болуп тувгъан буса да, англавун ва ичден сезивюн Есин ва Яратгъанын гьакъыллы кюйде кьабул этивде пайдаландырмай ва аллагъсызлыкны артыкъ гере. Шолой адам имансыз яда капир болуп токътай. «Куфр» деген сёз арапча «устьюн япмакъ», яда «яшырмакъ» деген затны англата. Аллагъны герти урагъан адамгъа капир деп айтыла («гертини устьюн ябагъан»), неге тююл, озьюню

имансызлыгъы булан ону табиатына хас затны яшыра ва ону озь юрегинде (Яратгъаныбызгъа инаныв) сакълана. Айлана якъны – жанлы ва жансыз – гьар затны гиччи гесеги Исламгъа гере юрюй ва озьоне салынгъан борчгъа гере оьмюр сюре. Тек имансыз гьакъ затны гермекни герти ура, неге тююл, ону гьакъылы туманлашгъан, ону ич кюрчюсю озь гезлеринден яшырылгъан, ва ол шону толу кюйде герти уруп ойлаша ва иш гере. Гьакъыкъатлык кьарангылыгъында адашып юрюй. Инсан – бу артсыз-алсыз Аламда гиччи дюнья шарыны усть кьатлавуна бек гиччи дамгъа; дазусу ёкъ есликлерни,

ажайып уллу гьакимлиги булангъы, кеп санавдагъы кеклюк затлар; Ер, Ай, Понеш ва юлдузлар, ону буйругъуна гере гиччи шариклер йимик айланагъан затлар – ону табилиндеги Аламны Есине не зарал этме бола, нечик чи, Аламны Еси биргине бир Ол гьисаплана; Ол барыдаланы тагъмин эте, Озьоне буса бир зат да тарыкъ тююл. Инсанланы Огъар кьаршы башгеривю Огъар зарал этме болмай, тек, бириси якъдан, озьюню тынглавулулу булан инсан озьюн оьлюмге, ва даимлик яшавда хорлукъгъа ёл салма бола.

Магъамматарип Абдулаев

Сен ким булан янаша турма сюесен?

Бир керен бусурманланы ёлбашчысы, Пайхаммарны * асгъабасы Умар, жума намазгъа барагъанда, бир эсги уйню чоргъасыны тюбюнден оьге, шондан ону ап-акъ гёлегине бир нече нас тамчы тама. Ачувланып, Умар, чоргъаны юлкъуп алып, ону бир якъгъа ташлай, алгъасап уьуне къайта, опурагъын алышдыра ва къайтара межитге бара. Хутба охуп битген сонг, Умар межитде жыйылгъанлагъа багъып: «Сизин арагъыздан бир тайпалар эки яндагъылагъа онгайсызлыкълар тувдура», – дей ва чоргъа булан болгъан ишни гъакъында хабарлай. Аббас – Пайхаммарны * агъаву, Умар этген ишни эшитип, огъар гъюрмет этип, эниш саллангъан башы булан «Оьз гёзлерим булан гёргенмен шо чоргъаны Расуллагъа оьз къоллары булан салганмы», – дей. Умарны аякълары къартылай, мангалайын тер баса. Аббасны къолун тутуп, шо уйге багъып бара ва, иелип, Аббасны оьзюню инбашларына миндирип, Аллагъаны Сююмлюсю –

Мугъаммат * оьз заманында этген чоргъаны ерине салгъынча гётерип тургъан.

Ибрагъым Ибрагъимов

Тергев этигиз! Шо чёп де тюгюл зат, алай билдинг, чоргъаны юлкъгъан. Тек амма асгъабалар Расуллагъаны * шонча да бек суйген ва эсде сакълагъан, даим оланы юреклеринде болгъан ва шо саялы ону агы булан байлавлу бары да затны бек аявлагъан. Бизин юреклерибизде не болуп тура? Ыатта Ислам динни кюрчю маъанасын англав да бизин англадан чыгъарылып алынган ва адатлар булан алышынгъан буса, бизин гъакъыбызда не айтма бола.

Ислам дин яйылма ва бусурманланы санаву артма янгы башлангъанда, Абу Бакр Ислам динни къабул этгенни гъакъында билип, кёп тенгирлеге къулукъ этегенлер огъар чапгын эте ва эсин тас этгинче токъалай. Абу Бакр шонча да токъалана чы, ону эсге гелтирип болмайлар ва ахшамгъа сав къалыр деп де умут этмейлер. Тек ахшамгъа Абу Бакргъа эс геле ва башлапгъы ону сёзлери: «Расуллагъа не болгъан,

Пайхаммарны * гъалы нечикдир?» – деген калималар бола. Огъар Расуллагъасыз * яшав гъажатлы болмагъан. Шо ёрукъдагъы сююк янгыз Абу Бакргъа тюгюл, Пайхаммарны * бары да асгъабаларына хас болгъан. Оланы гъариси ону учун оьзлени бары да затларын – агълюсюн, мал-матагъын ва оьз яшавун къурбан этме гъазир болгъан. Олар Расуллагъаны * шолай гючлю сюе болгъан. Муна шо саялы Расуллагъаны * асгъабалары Пайхаммарны

*: «Къыямат гюн сен бу дюнъяда кимни суйген бусанг, ону булан болажакъсан, шо лап насипли гюнюнг болажакъ», – деген сёзлерин эшитген гюн. Неге? Неге тюгюл, бу дюнъяда олар учун лап сююмлю адамы Расуллагъа * болгъан, ону учун олар оьзлени яшавун къурбан этме гъазир болгъан. Пайхаммарны * асгъабасы Билал оьлегенде, ону къырында болгъан олжасы: «Не уллу къайгъы, не уллу дерддир», – деген. Огъар Билал: «Не уллу на-

сипдир, тангала мен сююмлюм, Расуллагъа * булан ёлугъажакъман», – деп жаваплагъан. Расуллагъаны *: «Къыямат гюн бу дюнъяда кимни суйген бусанг, ону булан ёлугъажакъсан», – деген сёзлерин эшитгенде, сени юрегинде не йимик гъислер тувлуна? Расуллагъа * булан болажакъ ёлавчуну шатлыгъы ва чыдамсызлыгъы сени къуршаймы? Ыатта сагъа бу дюнъяда Расуллагъаны * асгъабасы деген атгъа ес болма насип болмаса да, огъар бакъгъан уллу сюювню яхшылыгъындан ону булан янаша турма имканлыкълар болур ва хыртыч сама огъар къарама имканлыкълар тувлулур деген шатлыкълар сени гёзлеринде гезьяшлар болурму? Яда шо сёзлер сени англавунга гъеч таъсир этмейми, сени юрегинде немкюррайлыкълары яда о дюнъяда ким булан янаша турма сюеген адамдан эсе, башгъа адамны сюегенинг учунгъу пашманлыкълар оьрлюк аламы? Гелигиз, яявлу къардашлар ва къызардашлар, бириси дюнъяда ону булан янаша болмак учун, Расуллагъа * бакъгъан сюювню йылтынын сама юреклерибизде якъмак учун бары да затны этейик!

Уйге къайтагъан ёлда гелген ойлар

Къудратны Есине макътав болсун, гезикли гюн биз ону алдындагъы борчубузну кютдюк. Межитде бираз заман токътап, дин къардашлар булан лакъыр этип, биз къыргъа чыкъдык ва уйге багъып юрюдюк. Биз экев барбыз – мен де, къурдашым да. Къурдашым сёзсюз юрюй, тюсю, ол даим де аз сёйлей, ишге байлавлу болмаса лакъыр этме суймей, шо гюн буса ол шо уьстевюне терен ойгъа да батгъан эди. Шо ону бетинден де гёрюнюп тура эди. Биз ёлубузну узатабыз, ва созулгъан шыплыкълар мени бираз талчыкъдырды, буса да мен шыплыкълары бузмадым, нечик чи, балики, ол оьзюню вирдин охуйдур деп, охуп битгинче къарама токъташдым. Бирден-эки хапарсыздан къурдашым: «Къурдашым, Камил, мен нени англап болмайгъанны билемисен?! Мен не учун яшайман – муна, мен шону англамайман», – деди.

Камил Девяттов

Бу ёрукълу темадагъы лакъырлашывларым мени кёп бола эди, тек, Къудратны Есине макътав болсун, Ислам динге амин ва динине берилген къардашымдан шолай соравну къаравулламай эдим. Билмеймен, нечикдир, тек шоссатгъат булан гёз алдымда оюм простой бусурман тюгюл, оьзюню Къудратны Есине сужда къылыгъа берген муъмин токътады. «Къудратны Еси жинлени ва адамланы янгыз сужда къылмак учун яратгъан», – деп жавап бердим. Шогъар ол: «Шону мен билемен, оьзюнг де гёресен, гюн битди, борч болгъан беш намаздан къайры, мен дагъы да не

этгенмен?! Гюн гетди, гезикли гюн гетди, шолай яшав да гете. Аллагъаны разилигин алмак учун мен не этгенмен, сужда къылыгъа сюннетден нени кютмегенмен, янгыз беш намаз къылыгъанман, шону булан битдимми? Гъакъыкъларда шолай болма тюшмей, шо толу сужда къылыгъа болмай, магъа Яратгъаныбыз булан къатнашыв этишмей. Демек, сен Аллагъа къулукъ этегенде, намаз къылагъанда, дуа охуйгъанда...» Ол шоланы барысын да магъа айтагъанда тынглап турдум ва не деп жавап бережегимни билмедим, неге тюгюл, мен оьзюм де шолайман, мени оьзюме де ибадат этишмей. Мени гёзлерим юмулажакъ гюн этишежек чи, мен дагъы уянмажакъман, не я товбагъа тюшювюм, не башгъа затлар къабул этилмежек, янгыз мен гъёкюнежек бошуна гетген заман къалажакъ, тек бары да затны янгыдан башлап болмажакъман шолай имканлыкълар да тувулумажакъ. Биз бизден алдагъы ата-бабаларыбыз нечик яшагъанны ва биз нечик гючсюз экенибизни билебиз. Динибизге бакъгъан якъда шонча да осалбыз, эгер Мычыгъышны ва Дагъыстанны имамы булан бирге болгъан бизин ата-бабаларыбыз, сыйлы Макканы ва Мадинаны топуракъларындагъы межитлерде имамлар болгъанлар, бизин гёрген буса, бизин Ислам дин булан аралыгъыбыз да ёкъ деп айтар эди. Мени юрегим къысылды, башмайым къыставуллу кюйде ишлеме башлады, мен межитлерде эшитген ваъзалар, Ислам дин китаплардан ва газетлерде мен охугъан затлар эсеме гелди. Мен, иржайып: «Къурбан, сен сени сужда къылыгъангъа яхшы болгъанны ва сен шону кёп этгенингни сюемисен, буса

сен бизин алимлери уйретеген затлары лап азын сама эт. Олар булай уйрете: «Эртен сагъат уьче туруп уян, намаз жувун, намазлыкълар эретуруп, тагъажукълар намаз къыл, танг намазны заманы ювукълашгъанда межитге бар, жамият булан бирге намаз къыл. Намаздан сонг заманында оьзюнгню вирдлерингню эт, танг къатгъынча юхлама, шо Къудратны Еси оьзюню къулларына, яни къалгъымайгъан ва сужда къылагъан яда не буса да бир зат булан машгъул болагъанлагъа азыкълар береген вакъти. Зугъа намаз эт». Шо не гёзелдир, къардашым, муна гюн башланды. Тюш намазны вакътиси этишди, Къудратны Есине макътавлар эт ва межитде намаз къыл. Гюнню узатгъанда оьзюнгню ишлеринг булан машгъул бол, уйлюкде атанга, ананга кёмек эт, битмей къалгъан ишлени тамамла. Экинни намазгъа межитге бар-

ма унутма, «Аннаба» деген сураны оху ва сени устазынг берген вирдни эт. Ахшам намаздан сонг, яссы намазны заманы этишгинче сюннет намазлар этме боласан, шолар учун шабагъат аларсан. Тек, не амал, намазда шолай этегенлер кёп аз, шогъар себеpler де кёп: иш, охув. Яда унутув ва эринчеклик. Намарт иблис четим эте, пышдырыкълар къура, бизге яхшы ишлер этме къоймай. Яссы намазны заманы этишгенде ону къылып, сонг эртерек туруп, Аллагъа къулукълар этмек мурадта ятма алгъаса. Лакъыр эте, ой къура туруп, уйге этишдик, токътадык ва арада тувулунгъан ойланы яшавгъа чыгъарма болурбуз деген пикрулар булан савболлашдык. Шоллукълар, юреклерибизде багъыйлы гъислер ва «Ассаламу алейкум» деген сёзлер булан уйлерибизге гетдик.

Экинчи къатынланы гюнагъаламагъыз!

Гъюрметли дин къызардаш, гъали, балики, сиз эригизни янгыз бир къатынлар алывгъа яда экинчи къатын болуп барагъанлагъа айышлав ва англамаслыкъ булан янашасыздыр. Неге туююл, балики, шондан къоркъасыздыр яда неге туююл, сизин танышыгъызны эри экинчи къатын алгъандыр ва сиз шо ишлене барысына да биринчи къатын гысапда къарайсыздыр, балики, гъатта сиз, оъзююзню къурдашларыгъыз булан бирче олтуруп, экинчи къатынлар болуп барма рази болагъан тиштайпаланы арагъа салып ойлалашасыздыр ва айышлайсыздыр. Кёбюсю гезиклерде сизин авзугъудан: «Экинчи къатын болуп барагъанлар не юрютеген биледир, оланы къызгъанма туюшмей, биринчи къатынларын буса эрлери гъакъыкъатны алдына сала ва, ол шону сюе буса да, суймей буса да, шогъар рази болуп токътама герек» яда «оланы ёрукълу агълюсю бар эди, экинчи къатын алгъынча олар насипли яшай эди», яда «экинчи къатынын эрин хокъ-талагъан, огъар налмаж этген, сигърулагъан, ону оъзюне ошайгъан ери къалмагъан», – деген ва башгъа тюрлю сёзлер эшитиле.

Магъаммат аль-Къагъыби

Шоланы барысын да арагъа салып ойлалаша туруп, биз сизге агъамиятлы уъч затны гъакъында ойлалашмакъны таклиф этебиз.

Биринчиси. Сизин лакъырларыгъыз Яратгъаныгъызны разилигин тувдурармы экен, нечик чи, башгъаланы гъакъында яман сёйлеп яда Къудратны Еси Яратгъанланы къайсына буса да бирисине

ялаябыш, сиз гюнагъа (хула, айтды – къуйтду) туюшесиз. **Экинчиси.** Сизин сёзлеригизни эшитип, эригиз сизге рази болурму, нечик чи, къатыны эрини разилигин болдурмакъ учун къаст этме герек, неге туююл, сизин арагъыздан ким тазалыгъын сакалагъан, Ислам динни беш къанунун кютеген ва ону булан эри разиге женнетге умут бере.

Уъчюнчюсю. Дин къызардаш, ойлалашып къарагъыз, бугюн сиз сюеген эригиз булан яшайсыз ва «Эргишилене агълюлеринден бузагъан» катынланы гюнагълап, эригиз экинчи къатын алма урунса, ондан айрылып гетме гъазирмен деп айтасыз. Тек сиз Аллагъа инанасыз ва бары да зат Ону къолунда экенни де, бары да зат Ону пурманы булан болагъанны да билесиз. Мисал учун, Къудратны Есини пурманы булан хатабалагъдан, юрек аврувдан, атылтывдан, къангып гелген гюлледен

яда биревню къолундан ала-саладан эригизни оълмеклигин гёз алгъа гелтиригиз. Шо, озокъда, агълю, дос-къардаш, ювукъ адамлар учун улуу къайгы. Бизин барыбызгъа да Аллагъ узакъ оъмюр берсин. Яда, гъали айтылагъан кюйде, сизин де, эригизни де хасият-къылыкъларыгъыз къыйышмайлы айырыласыз, яда ата-аналарыгъыз рагъатлыкъ бермеген ва башгъа себеплерден сиз яшлар булан яда оларсыз, янгыз къаласыз сизин хыйлы агълю къардашларыгъыз янгыз танышлар болуп токътай. Эригизни дос-къардашы сизин къырыгъызда эди, неге туююл, сиз оъзююзню эригизни къатын эдигиз, эригиз болмагъан сонг, ону адамлары булан щолай ювукъ аралыкълар да ёкъ. Эригиз сизин аркъатаювугъыз эди, бир затда да гъажатлыгъыгъыз ёкъ эди, бир затдан да къоркъмай эдигиз, гъали ол ёкъ. Арадан заман гетер,

бир, эки йыл, балики, дагъы да кёп заман оьгер, сиз заман гетип барагъанны сезесиз, тек Аллагъдан къоркъагъан эргилерден бирев де, уйленив масъалагъа байлавлу болуп, сизге гёз къаратмай. Бирден-эки ёрукълу агълюден Аллагъдан къоркъагъан бирев оъзюне экинчи къатын болуп гелмекни таклиф эте, шариатны талапларына гёре гъайыгъызны этме, сыйындырма, тергевлю болма, тенг янашма сёз бере. Эрли, агълюлю, авлетли, абурлу болмакъ учун шо сизге имканлыкъ берегенин агълаисыз. Ва сиз шо лап агъамиятлы экенни, шогъар изну берилегенни, гюнагъ туююлюню, сизин учун бирдагъы да сююмлю олжа болма имканлыкъ барны, оъзюнгю бары да талчыкъларынгны, къуванчынгны ону булан бёлме, ону да шат этме, оъзюнг де къуванма болагъанынгны билесен, шону булан бирге оъзююзню яхшы олжа ва ана гысапда гёрсетип,

Яратгъаныбызны разилигин тувдурма да сизге имканлыкъ ачыла.

Гъали ойлалашып къарагъыз: шолай гъалда бола туруп, башгъаланы, гюнагъ къазанып айтагъан сёзлерине, айыплавларына да къарамайлы, эстерилген имканлыкъны гери урма болурму? Ислам динден арекедегилени сёзлерине де къулакъасмагъыз, бары да зат Къудратны Есини пурманына гёре бола. Аявлу дин къызардашыбыз, бары да зат Къудратны Есини пурманына гёре болагъан саялы сизге изну берилеген затны этигиз, ва Яратгъаныбызны ачувун чыгъарагъан затдан къоркъугъыз. Эрлеригиз экинчи къатын алмас деп сизин биригизге де аркъайылыкъ ёкъну яда Аллагъны пурманы булан сизге оъзююзню эригизни тас этместе ва сонг сизин оъзююзге де экинчи къатын болажагъыгъызгъа инамлыкъ ёкъну унутмагъыз.

Битмейген сатыв-алыв...

Бираз алда къурдашым булан китап сатылагъан тюкенге баргъан эдик. Тыш ва рус классика бёлюкден бир нече китап алып, психология бёлюкге етишгенде, къырыгъыбызгъа консультант гелип: "Психология булан машгъул боламысыз? Негер тарыкъдыр шо сизге?" – деп соравлар берме башлады.

Къурдашым, огъар жавап бергенде, ол консультант сёзлерин узатып: "Сатыв-алывну гъакъындан китаплар охусагъыз бек пайдалы болур. Биз гъар гюн эшитеген сатыв алывну айтмайман, бу дюнъяда хайырлы ва уьстюлюкге етмеге кёмек этеген кёп китаплар бар", – деп ол токъташдырды.

Зайнаб Сабанаева

Сав яшав – сатыв-алыв. Мисал учун, авлетигиз булан тюкенге гирсегиз, ол сизге: «Кампет ал дагъы», – деп тилеме башлай. Оъзю сюеген затны алгъанда ол сююне ва иржая, сиз буса ону шат кююне къарап, леззет аласыз, о да дюр сизин гъакъыгъыз. Ойлалашып къараса, не касбуну юрютеген адам болса да, о сатыв-алыв эте, орнуна буса гъагъын да ала.

Инсан биревге иржайса да, огъар къайтарып иржайжакъ деп ойламаса да, ол йымышакъ кюйде самакъ къаражакъ деп гёзлей. Олай сатыв-алывгъа бизин гиччиден берли уйрете. Инсан шолай яратылгъан, гъар заман, къаравуллаи, гёзлей умут эте. Мени булан рази болмай: " Мен Аллагъ учун этемен", – деп айтагъанлар да болажакъ, тек шо заманда да, бир иш этип, биз Есибизни разилигин ва рагъмусун

излейбиз. Бу заманлыкъ дюнъянда сатыв-алыв булан кётюр болсакъ да, янгыдан мал жыйма бажарыла. Тек, нечакъы ва нени булан сатыв юрютсек де, о дюнъягъа яхшы ва яман амалларыбыздан къайры гъеч бир зат алып барылмай. Ва Къыямат гюн буса гъар бир этген ишибизге сорав болажакъ. Бизин бийибиз Мугъаммат Пайхаммар * асгъабаларына: "Кётюр адам ким экенни билемисиз?" – деп сорагъан болгъан. Асгъаблары буса: "Акъчасы ва малы екъ инсандыр", – деп жавап бергенлер. О заман Пайхаммарыбыз * сёзюню узатгъан ва: "Къыямат гюн дорбалары яхшы амаллар булан толгъан кюйде уьметимден бир тайпа адам болажакъ. Онда оланы къылгъан намазлары, тутгъан оразалары, чыгъарылгъан закатлары. Тек о адамлар биревню

башын сёйлеген, бирдагъыны малын урлагъан, уъчюнчюлени къанын текген, дёртюнчюлеге зулму этген деп, заманлыкъ дюнъяда этген гъар бир иши ачыкъ болуп ва борчларын оъзюню яхшы амаллары булан къайтарма туюшежек. Тек бары да борчларын къайтарып битгенче, яхшы амаллары булангъы дорбалары боп-бош болуп къалажакъ, ону учун, оъзю борчлу адамланы гюнагъларын алып башлажакъ, сонг буса о жагъан-немге йибериележек", – деген. Къыямат гюн тынч болгъанны сюе буса, бары "борчларыбызны" бу дюнъяда къайтарма къаст этме герек, неге туююл, Пайхаммарны * гъадисине гёре, суал-жавап бережек гюн тынч туююл. Аллагъ насип этсин бизге, Есибизни разилигин алгъан инсанлардан болмагъа.

Имам аш-Шафиини мазгъабына гёре сюннет гъаракатлар булан намаз жувунув

1 « сол къолубуз булан бурнубузну сибиребиз).

1. Шагъада.

2. Авзун чаягъанда этилеген дуа: «Аллагъумма а'ини 'аля давами зикрика ва шукрика ва хлусни 'ибадатик».

(Гей Аллагъ, даим Сени эсге алма кёмек эт. Сагъа разилик билдирме ва сагъа яхшы къулукъ этме кёмек эт).

Бурнун чаягъанда этилеген дуа: «Аллагъумма арих'ини раих'аталь жаннагъ. Аллагъумма инни ас'алюкаль 'афва валь 'афията фи ддарайни».

3. Истигъфар.

«Астагъфируллагъ». (Гей Аллагъ, мени гюнагъларымни геч).

Сакъал бар буса, ону тюклени бармакълар булан айыра туруп, тюкден оьрге багъып жувма тюше.

– Бетибизни уьч керен жувабыз: 1-нчи керен «Аллагъ учун намаз жувунмакъны парзны кютме негет этдим» деп негет этмек. Шону булан бирге бетин жувма башлагъанда да негет этме герек!

2-нчи керен «Шагъада»

3-нчю керен шулай дуа этмек: «Аллагъумма баййиз ваджгъи бинурика яма табъяззу вуджугъу авлияка валя тусаввид ваджгъи бизуломагика явма тасвадду вуджуху 'адаика». Гей Аллагъ! Сен сююмлюлерингни

бетлерин шавлаландыргъан гюн мени бетимни де сени нюрюнг булан шавлаландыр, ва Сени душманларынгни бетлери къара болгъанда, мени бетимни Сени къарангылыгъын булан кара этме).

Эсгерив: Бетин жувагъанда, сувну гёзлени мююшлерине, бурнугъа, буруну тюрюндеги ерлеге, мыйыкылагъа, къашлагъа, кирпичке, сакъал тюпге, тюп эринлеге сув тийдирмек. Бола туруп, бетни дазуларындан тышдагъы ерлени де жувмакъ, бетин гётере туруп, оьрден тюпге багъып жувмакъ.

– Къолларыбызны тирсеклеге ерли жувабыз.

Башлап онг къолун жувса яхшы, сонг сол къолун. Онг къоллубузну жува туруп 1-нчи керен «Шагъаданы» охуйбуз

2-нчи керен: «Аллагъумма а'тини китаби биямини ва х'асибни х'исабан ясира» деп дуа этебиз. (Гей Аллагъ, Сорав алынагъан Гюн мени дюньялыкъ ишлеримни гъакъындагъы язывланы онг якъдан бер ва тынч кюйде сорав ал).

3-нчю керен уьч керен «Астагъфируллагъ» деп айтабыз. (Гей Аллагъ, мени гюнагъларымни геч).

Сол къолубузну жува туруп.

1-нчи керен «Шагъаданы»

охуйбуз.

2-нчи керен: «Аллагъумма ля ту'тини китаби бишимали ва ля мин вараи загъри» деп дуа этебиз. (Гей Аллагъ, мени язывларымны магъа солдан ва ардан берме).

3-нчю керен «Астагъфируллагъ» деп уьч керен айтабыз.

Эсгерив:

– сув бармакъланы арасы булан акъма герек;

– тырнакъларда ва тырнакъланы тюрюнде изолятор болма ярамай.

Къолланы жувагъанда шулай этсе яхшы:

– къолланы инбашлагъа ерли жувмакъ;

– бармакъда юзюк болса, эгер сув ону тюрюне тиймей буса, юзюкню чечме герек, тие буса, ону бармакъда бурма тюше.

– Башыбызны сыйпайбыз.

Савлай башыбызны сыйпасакъ яхшы. Шо вакътиде:

1-нчи керен «Шагъадат» охуйбуз.

2-нчи керен: «Аллагъумма х'аррим ша'ри ва башари 'аляннар» деп дуа этебиз. (Гей Аллагъ, жагъаннемни оту учун мени чачларымны ва теримни (гёнюмню) къадагъа эт).

3-нчю керен «Астагъфируллагъ» деп уьч керен айтабыз.

– Къулакъларыбызны (ичи ва тышы булан) уьч керен сыйпайбыз ва:

1-нчи керен «Шагъадат» охуй-

буз;

2-нчи керен:

«Аллагъуммадж'альни мина лязина ястами'уналь къавля фаяттаби'уна ах'санагъ» деп дуа этебиз.

3-нчю керен «Астагъфируллагъ» деп уьч керен айтабыз.

– Бутларыбызны жувабыз.

Бутланы тобукылагъа ерли жувса яхшы ва сол къолну жекей бармагъы булан какични бармакъларыны арасындан онг аякъдан башлап юрютюп, сол аякъ булан тамамлама герек.

Башлап уьч керен онг аягъыбызны, сонг уьч керен сол аягъыбызны жувабыз:

1-нчи керен «Шагъаданы»

охуйбуз.

2-нчи керен: «Аллагъумма саббит къадамая 'аля ссырати явма тазиллю фитгиль ақдам» деп дуа этебиз. (Гей Аллагъ, Сират кёпюрге мени аякъларым сырғалагъанда, оланы гюч бергин).

Намаз жувунуп битгенде:

– бираз сув ичсе яхшы;

– шалбарына сув бюрисе (берлинден тебенде) яхшы;

– къолланы алгъа узатып ва къаравун кёкге бакъдырып, уьч керен шу дуаны охуса яхшы:

«Ашгъаду аля илягъа илла

ллагъ вах'дагъу ля шарика

лягъ ва ашгъаду анна Мугъам-

мадан 'абдугъу ва расулюгъ.

Аллагъумма дж'альни мина

ттавабина вадж'альни миналь мута тагъирин мин 'ибадика

ссалих'ина, субгъаналлагъумма ва бигъамдика ашгъаду аля илагъа илля анта астагъфирука ва атубу иляйка ва 'аля алигъи ва сах'ибиги ва саллям». (Мен Янгъиз Бир Аллагъгъа сужда къылывдан яхшы лайыктылы бир зат да ёкъгъа тилим булан шагъатлыкъ этемен, ва мен бирдагъы да шагъатлыкъ этемен ва юрегим булан инанаман Мугъаммат Ону къулу ва Расулу экенге. Гей Аллагъ, мени озюню гюнагълары учун товбагъа тюшегенлерден эт, мени тазалыкыны сакълайгъанлардан эт, мени Сени Сагъа яхшы къулукъ этеген таза намуслу къулларынгдан эт. Сен бары да кемчиликлерден бек тазасан, Сагъа макътав. Мени Сагъа сужда къылмакъдан артыкъ лайыктылы зат ёкъгъа шагъатлыкъ этемен. Сенден мени гечмекни тилеймен ва Сени алдынгда товбагъа тюшемен.

Аллагъны бизин дадабыз Мугъамматгъа, ону тухум-тайпасына ва асгъабаларына яхшылыкъ ёраву, разилиги болсун – олагъа парахатлыкъ ва онгайлыкъ болсун).

– «Аль-Къадр» дуаны уьч керен охумакъ.

– Намаз жувунагъанда санланы жувуну гезигин сакъламакъ борч.

Межитлени от тюшювден сакълагъыз!

Бу дюньяда барыдалагъа ва о дюньяда янгъиз динге мекенли инангъанлагъа Рагъмулу Аллагъны аты булан! Арт заманда Дагъыстан Республикада межитлеге от тюшеген гезиклер кёп бола бара. От тюшювлени кёбюсю адамланы айыбындан, оланы Аллагъны уйлерине – межитлеге от тюшерни гъалына жавапсыз ва хантав янашагъаныны себебинден бола. От тюшювден сакъ болувну къайдаларын сакълав – шо Ислам динни талабы ва бизге Ер юзюнде лап уллу адам, озюне тенг гелеген гиши болмагъан ва болмажакъ Мугъаммат Пайхаммар * гёрсетген ёлгъа гёре юрюв!

От тюшювден сакъланывну къайдаларына тарихи тенгешдиривлер этгенде, гъалиден 1400 йыл алда болгъан ишни гъакъында айтма ярай. Мугъаммат Пайхаммарны * заманларында гече адамлар юхлайгъан заманда Мадина шагъарда бир уй яллай. Адамланы къысматына ажайып бек ичибушагъан Мугъаммат Пайхаммар *, шо къайгъыны гъакъында билгенде, озюню асгъабаларындан от тюшювден сакъланывну къайдаларын сакъламакъны талап этген ва отдан сакъ болма чакъыргъан. Шогъар байлавлу болуп, ол: «Юхлама ятагъанда, ожакъларыгъызда сёнмеген отну къоймагъыз!» – деген (Бухари, Муслим етишдирген). Олай да Мугъаммат Пайхаммар *: «От – бизин душманыбыз; юхлама

ятагъанда, ону сёндюрюгюз!» – деп айтгъан.

Межитлеге от тюшюв адамланы оьлмеклигини ва тарих, архитектура ва маданият эсделиклени ёкъ этивню себеби болма бола. Тек, не амал, биз нечакъы соймесек де, Дагъыстанда болгъан от тюшювлени яманындан бир нече тезги межитлер ва оларда сакъаланагъан бырынгы китаплар ёкъ этилген.

От тюшювлени себебине байлавлу болуп, гетген йыл да межитлени имамларына ва жамиятлагъа чакъырып этилген эди.

ДР-де межитлеге от тюшген гезиклер: 2013 йыл, 16 декабрь. Гъайдакъ район, Машаты-юрт – заралы токъташдырыла.

2013 йыл, 26 май. Буйнакск район, Буглен юрт – заралы 100 минг манат.

2012 йыл, 11 декабрь. Магъачкъала шагъар. Ляхов орамы, 47 – заралы токъташдырыла.

2010 йыл, 20 январь. Ногъай район, Кумли юрт – заралы 400 минг манат.

2010 йыл, 13 февраль. Къызылюрт район, Стальское юрт – зарал 234 минг манат.

2010 йыл, 18 сентябрь. Каспийск шагъар, Абдулманаров орамы, заралы – 392 минг манат.

Межитлерде болгъан от тюшювлени аслу себеплери:

– Электрик ясандырывланы пайдаландырывну къайдаларын бузув;

– Отгъа сакъ болуп янашагъанлыкъ;

– Печлени ва тюрюлюклени ясандырывну ва пайдаландырывну къайдаларын бузув;

– Яшавлукъ газ ясандырывланы пайдаландырывну къайдаларын бузув;

– От салывлар ва ш.б.

От тюшювлерден ва адамланы оьлюмюнден сакъ болмакъ учун Дагъыстаны межитлерини имамларына ва межитлеге къатнайгъанлагъа чакъырып этебиз.

– Межитлерде от тюшювден сакъ болувгъа байлавлу ваъзаланы кёп оьтгермек, адамланы от тюшювден сакъ болувну къайдаларын сакълавгъа чакъырмакъ.

– Межитлеге къатнайгъанланы санавуна гёре, от тюшюп йиберсе чыкъма онгайлы болсун учун, эшиклени генгешдирмек. Межитлерде эшиклер ачылып турма герек.

– Межитлерде отгъа чыдамлы материалланы къолламакъ. Агъачдан этилген затлагъа отгъа чыдамлы лак сюрмек.

– Эсги болгъан, ярамайгъан электрик теллени, исси этеген бузукъ приборланы къоллама ярамай, бир вакътини ичинде розеткалагъа гючлю электрик ясандырывланы салма тюшмей, электрик ясандырывланы бузукъ ерлерин тергеме тарыкъ.

– Отбашлы печлени ва озге газ ясандырывланы оланы гъазирлеген заводланы инструкцияларына гёре салмакъ ва пайдаландырма герек.

– Межитлени терезлерине салынагъ-

ан темир челтирлер де от тюшювден аман сакъланывну къайдаларын бузув гъисаплана.

– Межитлерде бир ерден башгъа ерге гёчюрме болагъан (углекислот) огнетушителлер, пожарный кранлар ва от тюшювге къаршы ябушувну озге къуруаллары болмакъ борч.

– Жума намазны вакътисинде межитлерден эвакуация этегенде чыгъагъан бары да ерлер ачыкъ болма герек.

– Печлени ва тюрюлюклени даим тергеме, тюрюлюклени къурумдан тазалама герек, ярылывлары, бузукъ эшиклер булангъы печлени пайдаландырма ярамай, печлени артыкъ къызма къойма тюшмей.

– Гетегенде ярыкыны ва исив береген алатланы сёндюрме тарыкъ.

– Оьрте эстерилген затланы гъисапгъа алып, сизге шу масъалагъа айрыча тергев бермекни ва дин идараларда от тюшювден сакъ болувну бары да чараларын гёрмекни, от тюшювню амаллыгъын сакълайгъан къурумланы инспекторлары булан байлавлукъ тутмакъны ва оланы гёрсетивлерин кютмекни тилейбиз.

Имам вакуф мал-матгъа (дин идараны бар-барлыгъына) жавап берегенни сизин эсигизге салабыз.

Къудратны Еси бизин барыбызны да бу дюньяда да, бириси дюньяда да отдан аман сакъласын! Амин.

Дагъыстан бусурманланы ругъани идарасыны пресс-къуллугъу.

Маватинул инсан (Инсанны герти ватаны)

(Баши алдагъы номерлерде)

Билсе яхшы:

Аллагъны элчиси, алайгъи ссалату ва ссалам, булай айтгъан: «Инсан, оъзю доньягъа не учун яралгъанны унутуп, ахыратына пайдалы затланы тергевсюз къоя. Ол оъзю тувгъандан башлап, бары да амалларына ва яхшыяман ишлерине къарап турагъан ким экенни унута». Къудратны Еси Аллагъ, адамны яратмагъа сюйгенде, оъзюню малайиклерини бири-сине шулай айтар дей: «Сен «Лавхда» шу адамгъа бу доньяда не гережек буса – ону амалларын, нечакъы заман яшайгъанны ва нечик оълежекни гъакъында язып бер. Шо адам яда иманыдини булан оълежек ва даим талайлы болажакъ яда ол, имансыз гъалда оълоп, даим къыйынлы гъалда къалажакъ». Шо малайик гъар заман о адамны артындан къарап да тура. Сонг Аллагъу таала башгъа бир малайикге, о адамны анасыны къурсагъында турагъан заманындан башлап, гъакъылбалыкъ чагъына етгенче къоралама тапшурув бере. Аллагъу таала дагъы да эки малайикге бир многлетте де хангав болмай, о адамны яхшы ва яман амалларын язып турмакъны буюра. Шо адамны оъмюрю битмеге ювукъ болгъанда, Аллагъу таала, эки де малайикни оъзюню янына чакъырып, Азрейил малайикни ону жанын алма йибере. О адамны гёмюп битген сонг, Аллагъ ондан сорав алма Мункар-Накирни йибередир. Шо бары да соравлардан сонг Къыяматгюн болгъанда, Аллагъу таала Магъшарны майданында о адамны яхшы ва яман амалларын язып тургъан малайиклени чакъырадыр.

КЪАБУРДА СОРАВ АЛЫНА

Булан да билмеге герек:

1. Гёмюп битген сонг, о адамны янгъдан тирилгедир ва ол оъзюню гёмюп гетип барагъанланы аякъ авазларын эшитедир.
2. Къабурда МункарНакир сорав алма геле.
3. Имансыз гъалда, кеп гюнагълары да булан оългендегедир къабур азаплар бардыр.
4. Адамны гёмген сонг, къабур ону къысадыр. Шо гъакъда Пайхаммарыбызны, алайгъи ссалату ва ссалам, 25ге ювукъ асгъабалары да айта болгъан.

МУНКАРНАКИРНИ СОРАВ АЛЫВУНУ АЛДЫНДА

Пайхаммарны, алайгъи ссалату ва ссалам, асгъабаларыны Бараъ дейген бириси булай айтгъан дей: «Биз бир керен Пайхаммар, алайгъи ссалату ва ссалам да, булан бирге Мадина шагъарда оълген асгъабаланы бирисин гёммеге баргъан эдик. Къабурлагъа гиргенде, Пайхаммар, алайгъи ссалату ва ссалам, пашман болуп, башын саландыргъан кюйде олтурду. Биз де, ону эки янын алып, шолай олтурдукъ. Сонг Пайхаммар, алайгъи ссалату ва ссалам, башын гетерип, бизге уъч керен айтды: «Аллагъдан тилегиз къабур азаплардан бизин арек этсин деп». Сонг айтды бизге: «Муъмин адамгъа бу доньядан гетмеге заман болгъанда, ону янына арев ийис гелеген, гезел сыпаты бар ва Женнетдеги гебинлер булан малайиклер гелип, о адамны къырыгъында олтурадыр. Сонг, Малакул Мавт гелип, огъар айтар дей: «Аллагъны рагъмусу ва языкъсыныву булан, таза чархындан чыгъарып таза рутгунгу бер», – деп. Шо заманда адамны жаны чархындан онча да енгил чыгъар дей, хабадагъы сув артылып тегюленде йимик. Ондан сонг малайиклер, Малакул Мавтдан о адамны жанын алып, Женнетдеги гебинлеге чырмап ва атир

ийислер де себип, кеклеге чыгъарар дей. Оълген адамны жаны оьрге гетерилгенде, малайиклер: «Бу таза рутъ (жан) кимники эди?» – деп сорарлар. Олагъа, шу булайолай адамны жаны деп, ону атын да айтып, жавап берилер. Етти къат кекню гъар къатында шолай сорарлар. Етти къат кекте етгенде буса, Аллагъу таала айтар малайиклеге: «Сиз бу мени къулумну жанын ерге, ону чархына къайтып алып барыгъыз, МункарНакир ондан сорав алсын, сонг ону жанын Мени лап да кеп суйген къуларымны янына элгерсиз», – деп. Шолай малайиклер о адамны жанын къайтарып чархына саладыр. Яшавда тюз юрюмеген, геземеллик этген адамгъа оьлме заман гелгенде буса, кекден таба яман ийисли, эрши гелемти малайиклер гелип, ондан арекде олтуруп токътарлар. Азрейил малайик гелип, о адамны башлыгъында олтуруп булай айтар: «Сагъа Аллагъны азапларын гөрме ва жанынгны берме заман гелди». Шо заманда оьлюм азаплар о адамны гъар санын къыйнадыр, ону жаны бек къыйын гъалда чыгъадыр. Малайиклер, Азрейилден ону жанын чыгъарып алып, яман ийис гелеген эсгипустгъа да чырмап, кекте чыгып гетедир. Кекню биринчи къатында: «Бу яман ийис гелеген жан кимникидир?» – деп сорарлар. Малайиклер шу жан булай адамны жаны деп ону атын да айтар. Шо заманда малайиклер о адамны жанын дагъы оьрге гетерилме къыймай токътатадыр.

Аллагъны Элчиси, алайгъи ссалату ва ссалам: «Ла туфтаху лагуьм абава ссамай», – деп айтгъан. Демек, шолайлагъа кеклени къапулары ачылмай деп. Сонг Аллагъу таала малайиклеге: «Бу жанны ерге къайтара алып гетигиз, МункарНакирге жаваплар берсин. Сонг ону жанын Мени ачувум чыкыгъанланы янына йиберегиз», – деп айтадыр. (Шо гъакъда Пайхаммар, алайгъи ссалату ва ссалам, айтды деп, ону Бараъ дейген асгъабаларыны бириси айтгъан болгъан).

МУНКАРНАКИРГЕ ЖАВАП

Бу доньяда хангав къалтып, Ахыратын да, оълежегин де унутуп, бары да яхшы ва яман амаллары учун жавап берме тюшежекни ойлашмай, пана доньядан сююнуп, нечик елда къазанылса да, гъалалмы яда гъараммы деп къарамаллы байлыкъыга талпынып, шо бир вакътиде Аллагъына арт берип, чархы суйгенни этип, нечакъы талашса да, ахыр бир гюн къабургъа гирежекни, азаплар гережекни ва Къыяматгюн дагъы да янгъдан тирилежекни, оъзюнден сорав алынажакъны билмейгенлер талайсызлардыр. Дин алимлери, шо затланы барысын да эшитсе де, олар булан рази болса да, амма оъзю яшавда тюз юрюмейли, юрегинден мен узакъ заман яшарман деп ойлашса да, олайлар къатгы юреги ва оьктемлиги булан айлана. Олагъа да бу доньяны къоюп гетме болжал етежек. Шо заманда оланы жанын бек къыйнап алажакъ, шо азапланы ол гъатта чархы къабурда чырып битгенде де унутмажакъ. Къабургъа гиргенде, олар къарангълыкъда къалажакъ. Бу доньяда этген яхшы амаллары болса тюгюл эсе, къабурда олагъа гъеч дагъы зат кемежк этмежек.

Шо заманда оланы чархына шолай къыйын гъалда жанын къайтарып салгъанда, нече де бек къоркъарлар. Къоркъмакълыкъдан оланы юреги гесектесек болуп ярылып гетежек ва шо заман ону янына сорав алма МункарНакир гележек. Шо заманда да, бек къоркъуп, оланы юреги экинчилей де ярылажакъ. Шону да уьстевюне, олайланы янына къа-

бургъа яман жанлар да, йыланлар да гележек. Шолай гъалында МункарНакир олайланы юзлерине къарап, «Сени Яратгъан Есинг кимдир? Аллагъу таала элчи пайхаммар этип йиберген Мугъаммат кимдир?» – деген соравлагъа жавап бермекни талап этежек. Башгъа амаллары гъакъда соравлар берилмейдир. Эгер оьлген адам бу доньяны юрекеде иманыдини булан къойгъан буса, ол шо соравлагъа тюз жаваплар бережек, Яратгъан Есим ва магъа рызкъы берген де Аллагъ, Мугъаммат пайхаммар алайгъи ссалату ва салам буса, адамланы динге къайтармакъ учун гелген ва ахырынчы пайхаммар деп саналагъан Аллагъны элчи пайхаммары, диним де Ислам дин деп жавап бережек. Шо затланы сен къайдан билесен деп огъар сорагъанда, ол шоланы гъакъында Къуръандан таба билдим ва шолагъа инандым деп айтажакъ. Эгер шолай тюз жаваплар къайтарып болса, о адамгъа олар рази болуп гетер ва сагъа къоркъма зат екъ деп билдирер. Олар да шогъар сююнер. Аллагъу таала да шо заманда малайиклеге булай айтар дей: «Мени къулум тюз жавап берди, огъар Мен Женнетде гъазирлеген ерни гёрсетигиз, ону къабурду эркин ва ярыкъ болсун, огъар Женнетни ийислери гелсин ва йымышакъ тешекде Къыяматгюн болгъунча ял алып турсун». Шондан сонг малайиклер огъар, Жагъаннемни де гёрсетип: «Эгер де сен Аллагъыга инанмай яшагъан бусанг, шонда баражакъ эдинг», – деп айтарлар. Сонг огъар Женнетни гёрсетип айтар: «Аллагъ айтгъан кюйде яшагъанынг саялы, мунда сени еринг Женнетде болажакъ». Шолай да айтып, ону къабурдан таба Женнетни гёрюп турсун деп гиччи терезе этер.

Имансыздинсиз кюйде оьлген адамгъа Аллагъынг кимдир деп сорав берилгенде, ону алдына Илбис гелип: «Сени Аллагъынг менмен деп айт», – деп адашдырма къарайдыр. Юрегинде ва гъар этеген ишинде дини ва Аллагъы булан юрюгенлени Есибиз Иблисден сакълайдыр яшавда да, гъар балагълардан сакълагъанда йимик. Пайхаммар, алайгъи ссалату ва ссалам, эгер оьлгени адашдырма Иблис гелмей эди буса, шолардан оьлгени сакъласын деп тилемес эди.

Сорав алынып битгенде муъмин адамны янына бек арев гийинген бирев гелип, огъар: «Сени улуу сююнчлер къаравуллай, бутюн сени учун яхшы гюн», – деп айтар дей. Къабур агълю буса огъар: «Магъа булай яхшы хабарланы айтагъан сен кимсен?» – деп сорай. «Мени сени яшавда этген яхшы амалларынгман», – деп жавап алар. Динин юрютмеген адамны янына буса къабурда уьстю де нас, яман ийис гелеген бирев гелип: «Ъали сагъа не яхшы, сагъа улуу къыйгъылар ва азаплар бар, бутюн сагъа Аллагъны ачуву чыгъагъан гюн», – деп, айтар дей. «Булай яман гиши, сен кимсен?» – деп сорагъанда, огъар: «Мен сени яшавда этген яман амалларынгман», – деп жавап берилер. Бизин пайхаммарыбыз, алайгъи ссалату ва ссалам, булай айтгъан дей: «Иманлыдинли адамны гемегенде, ону онг янын да токътап намазлары, сол янын да буса тутгъан оразалары болар, башлыгъында – охулгъан Къуръан китап ва зикрулар, аякълыкъында буса – намаз этмек учун межките юрюгени болар». Адамны бары да яхшы амаллары ону къабур азаплардан сакълайдыр.

КЪАБУРНУ КЪЫСАГЪАНЫ ВА КЪАБУР АЗАПЛАР

Аллагъны Элчиси, алайгъи ссалату ва

ссалам: «Оьлюлер къабур азапланы гередин, шо азапланы авазын гъайванлар да эшитедир», – деп айтгъан. Капирлени къабурду буса, улуу 99 йылан гелип, оланы Къыяматгюн болгъунча къыйнап турадыр.

Пайхаммар алайгъи ссалату ва ссалам дагъы да: «Сиз чархыгъызгъа ва опурагъыгъызгъа сийдик тиерден сакълангъыз. Къабур азаплар аслу гъалда шо саялы бола», – деп айтгъан. Къабур азаплар болма бола шулай гюнагълары учун да:

1. Гишини артындан сёйлесе.
2. Ялгъан хабарланы яйса.
3. Уьстуне сийдик тийсе.

Пайхаммар, алайгъи ссалату ва ссалам, биревню къабурду янындан оьлюп барагъанда, шонда гёмюлген адам азап чегип турагъанын эшитип: «Шу къабурда ятгъан адам халкъгъа ялгъан хабарланы яя эди», – деп айтгъан болгъан. Сонг пайхаммар, алайгъи ссалату ва ссалам, къырыгъындагъы биревге айтып, терекни яшыл бутакъларын гелтирмекни буюргъан ва шо бутакъланы о адамны къабурду чанчып булай айтгъан дей: «Шу яшыл бутакълар къуруп битмей туруп, бу адамны къабур азаплар къыйнамас деп умут этемен».

Муазны уланы Саадуну разыялагъу ангъу гёмген сонг, Пайхаммар, алайгъи ссалату ва ссалам, булай айтгъан болгъан: «Къабур къысылмакълыкъдан бирев де къутулуп болмайдыр, эгер гъеч ким шондан къутула буса, Сааду къутулар эди. Ону башлап бир бюртюк чакъы этип къысыды къабур, онг Мени тилевюме гере Аллагъу таала ону дагъы къысмай къойду. Къабур ону сийдикден сакъланмагъаны учун къыса эди».

Аллагъны элчиси дагъы да булай айтгъан: «Къабур, Али асгъабны анасы Патиматдан къайры, къалгъан бары да халкъны къысажакъ, гъатта мени уланларым къасумну ва Ибрагъимни де». Аллагъ оъзюне рази болгъур Айшат бир керен гиччи яшны гёммеге алып барагъанны гёрюп йылагъан болгъан. «Неге йылайсан?» – деп огъар сорагъанда: «Къабур ону къысажакъгъа йылайман», – деп жавап берген дей. Аллагъ оъзюне рази къалгъыр Айшат Пайхаммаргъа, алайгъи ссалату ва салам: «Ъей, Аллагъны Элчиси, адамланы къабурлар къысагъанны гъакъында эшитгенли сабурутгъум ва бир гёмюм де къалмады», – деп, айтгъан болгъан. Шо заманда Пайхаммар, алайгъи ссалату ва ссалам, булай жавап берген: «Ъей, Айшат, МункарНакир сорав алагъан тавушу муъмин адамлагъа гезюне сюрме сюртгендей боладыр: шондан къоркъма тюшмей, неге десе, олагъа къабурну къысагъаны, яшыны авруйгъан башын анасы сыйпайгъанда йимик боладыр. Шондан огъар къыйын болмажакъ. Тек, Айшат, динин шекли юрютгенде буса, шо къыйын тийме бола, олайланы къабур эки ярны арасына тюшген йымырткъаны йимик къысадыр. Адам топуракъдан яралгъан сонг, топуракъ адамны анасы йимик зат. Оьлгенче адам топуракъдан айрылып тура, оьлгенде буса къабурдагъы топуракъ ону, кеп заман аявлу авлетин гёрмеген анасы баласын бавруна басагъанда йимик къысадыр. Аллагъдан къоркъуп яшагъан адамны къабур рагъмулу кюйде къыса. Тынглавузланы буса гъеч къызгъанмай, авуртдуруп къыса. Къабурну къысагъаны адам нечакъы гюнагълар этгенге гере бола. Саадуну къабур къыса болгъан уьстуне сийдик тиймесин деп айланмагъаны учун».

(давалы гелеген номерде)

– Мен кёп сёйлейгенимни аз этмеге сюемен, тек не этсем де болмайман. Не йимик таклиф бермеге боласыз магъа?

– Кёп сёйлейген гишиге авзун пайдалы ишлеге бакъдырса яхшы. Демек, пайда гелтирер йимик сёзлени айтсын. Шолардан лап яхшысы Есибиз Аллагъны болгъан чакъы кёп эгермек болур.

– Эргиши сув яравун этегенде олтуруп этмеге герек деп эшитген эдим. Шо тюзю?

– Эргиши яда кьатынгиши болсун башгъа тюгюл, сув яравун олтуруп этмеге яхшы. Олтургъанда бираз сол аягына таянмагъа да яхшы. Шолайлыкъны яхшылыгъын, кьаркьарагъа пайдалыгъын гьалиги медицинада токъташдыра.

– Ашайгъанда адамны бетине мишик кьараса, берекет кьача деп охугъан эдим. Шо тюзю?

– Шо ялгъан, Ислам динде олай зат ёкъ, адамлар чыгъаргъан ёмакъ.

– Ярай буса, «Альгъамны» кьумукъ тилге гёчюрюп язгъанны сюер эдим.

– Аявлу кьардашларыбыз, Кьуръан калиманы гёчюрмеге ярамай ва бажарылмай. Амма ана тилибизге Кьуръанны тафсири (маъна янын англатагъан баянлыкъ) гёчюрмеге бажарыла, гьалиге шону устюнде иш этеген алимлер чи ёкъ.

– Газетде жаваплар береген кимдир?

– Газетибизге гелеген соравлагъа ДИУ-ну (Дагъыстан Ислам Институту) охуп битдирген алим Асгъабали гьажиде Мурзаев жавап бере. Ол кьумукъ тилде чыгъагъан «Ассалам» газетни канонический редактору.

– Бусурман тюгюллеге асламчылыкъгъа (процентге) акъча бермеге яраймы?

– Асламчылыкъгъа (процентге) акъча бермеге ярамай, гьарам ва кимге бере буса да башгъа тюгюл: бир йимик гюнагъ бола.

– Сирияда болуп турагъан давгъа кьазават деп айтмагъа яраймы?

– Сирияда болуп турагъан ишге алимлер питне деп айтгъан, неге тюгюл онда бусурманлар бир-бири булан дав эте. Не учун ва не муратлар учун адамны кьаны тёгюлегени де англашылмай, ахыры нечик битежеги де белгисиз. О якъдан да, бу якъдан да зулму ишлер этиле, Ислам динге кьыйышмайгъан. Шо саялы олай ишлеге, давгъа кьошул-маса яхшы

– Айлы ва ичиреген аналагъа ораза тутмагъа герекми?

– Ораза тутув айлы кьатынгъа яда ону юрек тубюндеги яшына зарал этмеге бола буса, анасыны сююн ичеген нарыстагъа сют етишмей кьалма бола буса, олагъа ораза тутмай кьалма да яратыла. Кьоркьунч бармы, ёкъму деп динли доктор кьарап айтма тарыкъ. Масала, айлы кьатын оьзюне ва яшына кьоркьув болгъан саялы, ораза тутмагъан буса, оразасын да телей ва гьар гюн саялы муд – кьоду да (600 грам будай) тёлеме де тарыкъ бола. Амма оьз савлугъу саялы кьоркьув болуп, ораза тутулмагъан буса, ол мудланы тёлемей, оразасын тёлеп кьоя.

– Ораза тутагъанда негетни кьачан айта? Негетни айтма унутгъан бусанг, не этме тарыкъ?

– Шапи мазгъашгъа гёре, борч болгъан оразагъа негетни ахшам намаздан сонг, эрген намазны вакътиси болгъан чакъы заманны ичинде этмеге герек. Негетни тил булан айтмакъ сюннет буса, юрек булан тутмакъ – парз (борч) бола. Гече-ден эртенге ерли ораза тутмагъа негет тутмагъа оюгузгъа гелген буса, негетигиз санала, амма эсигизге гелмеген буса, оразагъыз саналмай.

– Оьлген сонг адамны кьабурда кьыйнай деп эшитген эдим. Шолардан сакъланмагъа кюй бармы? Бар буса, пайда болсун учун айтгъанны сюер эдим.

– Гертиден де, оьлген сонг адамны кьабурда кьыйынлыкълар кьаравуллай, эгер ол имансыз, экиюзлю яда гюнагълар этеген гиши болгъан буса. Кьабурда болажакъ авур агъчегивлени гьакъында Аллагъны Элчиси * кьоюп гетген гьакъ герти гьадислерде де айтыла. Масала, Имам Агъмат етишдирген гьадисде айтылагъан кюйде, имансызны кьабуруна 99 йьланы йибережек ва олар ону хабажакъ, кьыйнажакъ. Жазалавну башгъа кьайдасына гёре буса, кёр кьысылып, оьлюню кьабур-гьалары бир-бирине гирежек.

Алимлер булай айтгъан: «Ким кьабур кьыйынлыкълардан сакъланмагъа сюе буса, дёрт ишни этсин ва дёрт ишден сакъ болсун. Таймай этмеге герекли дёрт иш: намаз кьылып, садагъа оьлешив. Кьуръан ва тасбигьлер охув. Бу ишлер оьлюню кьабурун ярыкъландырар ва генг этер. Сакъ болмагъа тюшеген ишлер: ялгъан айтыв, намартлыкъ, ялаябыв ва опуракъны сийдикден сакъламайгъанлыкъ. Гертиден де, адам кьабурда кёбюсю шо дёрт иш саялы кьыйнала».

Аявлу охувчулар, "Мобильный байлав-лукъ" деген рубрика-бызгъа SMS-лер геле. Тюпде шоланы бере-биз. Шолагъа сиз де язмагъа боласыз. Бизин номерибиз: **8988-296-94-22**

– Намаз кьылмайгъан адам булан яшамагъа гьараммы?

– Эр яда кьатын намаз кьылмай буса да ону булан яшамакъ гьарам тюгюл. Амма намазны кьоюв уллу гюнагъ экенни гьакъында олжагъа даим англата турмагъа тарыкъ. Огъар атив кюйде болгъан чакъы кёп ваъза-насыгъат эте турмагъа да тарыкъ. Ону тюз ёлгъа бакъдырсын деп, Есибиз Аллагъгъа да токътамай дуа, алгъыш этмеге тийишли. Сонг да не заманда да сабурлукъну болдургуз, Яратгъаныбыз Аллагъ сабурлулар булан!

– Товба намазны нечик кьыла?

– Товба намазны эки ракатлы оьзге сюннет намазны йимик кьыла. Мунда булай гьалны билмеге яхшы болур: кьайсы буса да сюннет намазны кьылагъанда шону булан бирче товба намазгъа да негет этмеге де болабыз (демек бир намаз кьылып экини кьылгъандай шабагъат алмагъа бола). Гьадисде айтылагъан кюйде, гюнагъ иш этген сонг товба намаз кьылса ва сонг гюнагъындан гечмекни тилесе, Аллагъ ондан гече.

– Секетни ювукъ кьардашларына бермеге яраймы?

– Шариатгъа гёре, биз сакъламагъа борчлу тюгюл кьардашлагъа секет бермеге ярай. Олайланы арасына агъа-ини, кьызардаш, оланы авлетлери ва шолай башгъалары гире.

Рузнама

Март

дни	Утрений	восх.	Обеден.	После-обеден.	Вечерн.	Ночной
1	4:50	6:29	12:53	16:27	19:18	20:44
2	4:48	6:27	12:53	16:27	19:19	20:46
4	4:44	6:23	12:52	16:28	19:21	20:49
6	4:40	6:19	12:51	16:29	19:23	20:52
8	4:36	6:16	12:51	16:30	19:26	20:55
10	4:32	6:12	12:50	16:31	19:28	20:57
12	4:28	6:09	12:50	16:32	19:31	21:00
14	4:22	6:05	12:49	16:33	19:34	21:04
16	4:18	6:01	12:48	16:33	19:36	21:07
18	4:13	5:58	12:48	16:34	19:38	21:10
20	4:10	5:56	12:47	16:35	19:40	21:13
22	4:05	5:53	12:47	16:35	19:42	21:15
24	4:01	5:50	12:47	16:36	19:44	21:19
26	3:57	5:47	12:47	16:38	19:47	21:23
28	3:52	5:44	12:46	16:38	19:49	21:26
30	3:49	5:41	12:46	16:39	19:51	21:29